

תמימות ופשיטות

רבי נתן טרם הסתלקותו התאנח - כך סיפר ראבר"ן - ענה ואמר 'מה חושבים אתם, מדוע מתאנח אני? כלום מעטתי בתורה ותפילה, הרי שמרתי על הזמן ככל שהיה ביכולתי. מתאנח אני על שמא לא יצאתי ידי חובת התמימות ופשיטות של רבינו.

בענין זה צריך לדבר הרבה, אודות רבינו בעצמו, רבינו היה הרי חכם דקדושה, עד שרבי הירש לייב מאליק התבטא עליו שהכינוי 'ויחכם מכל האדם' הוא קטן בשבילו. בכל זאת היה דרכו של רבינו אך ורך דרך התמימות והפשיטות. כל עצה של רבינו אם מקבלים אותה בתמימות ופשיטות, כפי שנמסרה ונאמרה לנו, אזי יש לה את ה'חן' האמיתית שבעצה, אם רוצים לשנות מעט [עפ"י גיבן א דריי] הפסידה כבר העצה את התמימות והפשיטות.

על זה התאנח רבי נתן שמא לא יצאתי ידי חובת אותה תמימות ופשיטות. רואים אנו שב'חסידות' שלנו מונח איפה איזשהו דרך אחר, דרך של תמימות ופשיטות.

ועל זאת יתפלל כל חסיד, לזכות לתמימות עם אמותך, שלא לשנות ולצחצח במשהו חלילה בענין רבינו, אלא כמו שרבינו אמר, כך אני רוצה לקיים. רבינו הרי אמר שצריך לשפוך את הלב לפני השי"ת, אסור לעשות בזה שום שינויים, שלא לרצות לצחצח את הדיבור. כך היא העצה כהויתו, כך היא, וכמו שרבינו שצריך לדבר לפני השי"ת כדבר איש אל רעהו.

כשהתקרב רבי נתן לרבינו בעשרת ימי תשובה, הניח רבינו ידו על כתפו תוך שהוא מפטיר ואומר 'ובנוסף לכל זה, הרי טוב מאד כששופכים את הלב לפני השי"ת כמו לפני חבר וידיד אמיתי'. הדברים נכנסו לאזניו ואז כבר ידע וחש כי עי"ז בוודאי יהיה איש כשר.

השי"ת היה בעזרו ורבי נתן כששמע איזה דיבור מרבינו, היה שומעו ומקיימו כהויתו, ולא היה עושה בו שינוי כלשהו.

נצור לשונך הלכות לשון הרע

מי ששמע לשון הרע בין באיסור בין בהיתר, אם היה יכול ללמד זכות על האדם שעליו דובר ולא עשה כן, ונתקבל לשון הרע בלבו לגנאי, עובר על איסור קבלת לשון הרע וגם על מצות עשה 'בצדק תשפוט עמיתך'.

אם האדם שמדברים עליו הוא ת"ח אסור לדונו לכף חובה אפילו אם נתברר לשומע שהסיפור אמת, כי צריך לשאול אותו מאיזה טעם עשה כן.

כדי שלא להכשל באיסור קבלת לשה"ר, יש להתחזק וללמד זכות במחשבתו על האדם, מתוך הנחה של חזקת כשרות שלא יתכן שאדם השומר תורה יעשה דבר נגד רצון השי"ת במזיד, לכן בוודאי לא עשה כן, או שהיה טועה בדין, או במציאות.

עוד יש לחשוב שמי שמספר לשה"ר מדבר בדרך כלל מתוך קנאה או שנאה או שאר נגיעה אישית, ולכן הוא מעלים פרטי זכות.

לענין האמונה בכל אחד מישראל, אפילו באותם שאין נראים לעינים ככשרים, אמר (ר' נתן): אין צריך לומר אם אני שומע ממנו פנים, בודאי יש לי אמונה בו. ויותר מזה, אפילו אם אני שומע מפיו שהוא מדבר רע מאוד, אני מאמין באמונה שכמה שרק עם ה'ה הוא מדבר כן, בלבו חושב הוא אחרת: כינוי אור, אנשי מורה"ח"ב לה

מבול ותיבה

ומילה אחת של תפילה (תיבה הוא מלשון דיבור), כי יש כח בכל מילה של התפילה לגונן ולסוכך על האדם מכל הבלבולים, אם יכנס אל תוך המילה באמונה גדולה בכח אותה המילה והתיבה, (הבעש"ט).

תיבה - כמו שתיבת נח צף מעל המים, כך כשאדם נכנס בתוך מילה ותיבה של תפילה הוא יכול לצוף מעל כל הבלבולים ולהכנס לעולם של אמונה.

תיבה - כל תיבה בתפילה היא תיבת נח, אך 'צרה תעשה לתיבה', יש להכניס את האור של השי"ת אל התיבה, שתהיה תיבה מאירה, וזה ע"י שיאמר את הדיבור של התפילה עם האמת לפי דרגתו באותו העת, ואל יחפש דווקא להתלהב באופן מסויים, אלא יטה אזנו למה שאומר ויאמר הדיבור עם אמת, בכל דרגא שהוא, וכך יאיר לו התיבה, פעמים שהתיבה תאיר באור עצמי [אבן טוב], ופעמים שתאיר באור של אמונה, שיתחבר לאמת אף שאין מאיר לו מצד עצמו [חלון], (ליקו"מ סי' ט' - ק"ב).

נח - השי"ת אומר לו שהולך להיות מבול, וכונת השי"ת היתה שיעורר רחמים ויבקש על דורו, אך הוא הלך ובנה תיבה והוכיח את דורו, וע"כ כינה אותו השי"ת 'רועה שוטה' (זוה"ח דף תנב) - כי כשאדם שומע על עוון הדור, ועל גזירות קשות, כונת השי"ת שיעורר האדם רחמים למעלה ולא רק לראות להציל את עצמו ולעסוק בהוכחת הדור.

מבול - מבול הוא מלשון בלבולים, וכמו שפגם הברית הביא מבול לעולם, כך גם פגם הברית מביא בלבולים שלא יהיה מיושב בדעתו, ולא יוכל לעסוק בתפילה בכונה בזכות המחשבה (ליקו"מ סי' מד).

מבול - בארץ ישראל לא היה מבול, ולכן הרוצה להנצל, ייכלל בקדושת ארץ ישראל, ע"י נתינת צדקה לעניי ארץ ישראל (שם).

מבול - כשיש מבול של מחשבות המבלבלות, יכנס במהרה לקדושת ארץ ישראל להנצל מהמבול, והיינו, שיחשוב מחשבות של אמונה בהשגחת ה', שמחשבות אלו של הגשחה הם קדושת ארץ ישראל כמו שכתוב 'תמיד עיני ה' אלוך ביה' (שם).

מבול - כשמתעורר על האדם בלבולי מחשבה בתפילה, יעורר עצמו להתלהבות בתפילה עד שיבוא למחיות כפיים, כי מחיות כפיים מטהר את האויר שיהיה אויר קדוש, כדוגמת אויר דארץ ישראל, ובה ניצול מהמבול ומהמחשבות זרות המבלבלים אותו (שם).

מבול - גם בארץ ישראל ניתז קצת מימי המבול, כי גם מי שמנסה לקדש את עצמו, ולהמשיך על עצמו בחינה של קדושת ארץ ישראל עובר עליו בלבולים של מי המבול, ויש לו להלחם חזק נגד בלבולי המחשבה (ליקו"ה בית הכנסת ה').

תיבה - כאשר יש מבול של בלבולים, יזדדו להכנס אל התיבה, היינו לומר איזה דיבור

הליכות

שיחות ומנהגים

היכן בכל זאת האמת?

שוטף, והדרכים התמלאו רפש וטיט, והסוסים החלו לילך לאטם, ועד שהגיע מוהר"ן לבינת רבנו בעיר ברסלב - כבר היה הזמן שהיה צריך לצאת ולשוב משם, כי מהר מאוד, שלא תתגבר עליו המחלוקת ביותר.

ולאחר תפילת ערבית נכנס מוהר"ן אל רבנו ז"ל וספר לו את כל המניעות שהיו לו, ואמר לו רבנו בצחוק: 'דיר קומט מען צו זאגן שלום עליכם - פאר געזונט!' - 'לך ראי לומר: שלום עליכם - סע לשלום!'; ועוד אמר לו רבנו ז"ל: 'פשוט צריך להתקרב אל האמת, אזי מתגבר החשך, ואזי צריכים להמשיך עצמו אל האמת (ולשאל ולבקש): אבל היכן ב-כ-ל ז-א-ת האמת? אבל היכן ב-כ-ל ז-א-ת האמת?!' ואז אמר לו רבנו את התורה על הפסוק (בראשית ו טז) 'צרה תעשה לתבה' שג' לקוטי מוה"ר" קמא סימן ק"ב.

אחר כך שב מוהר"ן ונסע אל ביתו, והיות שנתארך כל כך - לא התקיימה מחשבתו. שרצה צאמור להעלים את דבר נסיעתו, ונודע לבני ביתו מקו; אך הוא ז"ל לא הצטרף ולא השיגח על זה ככל, כי זכה 'לחטוף' ולשמע בנסיעה זו תורה נפלאה מרבנו פנ"ל. (שיח שרפי קודש)

באמצע השבוע של פרישת נח שנת תקס"ג, נעמד מוהר"ן ז"ל להתפלל, ולא היה יכול להתפלל כראוי; ורצה מאוד לנסע לרבנו, אך היה ירא מפני ההסכם, והיה מר לו מאוד, וחשב בדעתו במוריו: 'אהה! הלא בעיר ברסלב הסמיכה בוערת אש כזו שיכולה לתבעיר את לבבי, וכאן אסרו את ידי ואת רגלי! וכי איך אשב ואצפה עד חנפה? כיצד אוכל להתחזק מעמד עד ימי החנפה? איני יכול ללכת לחיות ללא רבנו. כמישל החמה והלבה, שהלבה נעמדת מול השמש כדי שהשמש תאיר בתוכה!'

והתישב מוהר"ן בדעתו, שהיות שדורף לצאת בבקר מביתו לישב ולעסוק כל היום בעבודת ה' בבית המדרש, ולחזור לעת ערב - ישאר אפוא עגלה שמתמקין לו מחוץ לעירו נעמרו, והנסיפה צוואר ושוב היא בארבע שעות, ויבוא לרבנו וישתה אצלו כשת"י שעות, ותכף יחזר, ויגיע לביתו סמוך לערב, ואיש לא ידגיש בהעדרו ולא ידע מזה שהיה אצל רבנו:

ואכן כך עשה, ויצא לדורפו נעמרו בברסלב, אך 'בבות מחשבות בלב איש', כי בחדש מרחשון הוא זמן הסתו הנקרא בלשונם 'אוסר', באמצע הדרך התחיל לירד גשם

מחמת הפזיר שנתפזר הראות, על ידי זה הוא נקלש, ואין בו כח להביא הדבר שרואה לתוך המוח. על כן צריך לסתם את עיניו, ולצמצם הראות, ולכוננו אל הדבר שצריך, כדי שלא יבלבלו דברים אחרים. וגם כדי שיתחזק כח הראות, ולא יהיה קלוש, ואז יוכל לראות הדבר הרחוק כנ"ל. כמו כן, כשרוצים להסתכל על התכלית, שהוא פלו טוב, פלו אחר. צריך לסתם את עיניו, ולכונן ההסתכלות אל התכלית:

כי אור התכלית הזה היא רחוקה מהאדם, ואי אפשר לראותו כי אם בסתימו דעיניו. שצריך לסתם את העינים לגמרי, ולסגורם בחזקה מאד, אף גם לדהקם בהאצבע, כדי לסתמם לגמרי, ואז יוכל להסתכל על התכלית הזה. הינו שצריך לסתם את עיניו מחזו דהאי עקמא לגמרי, להעלים עיניו ולסגורם מאד, לבלתי להסתכל כלל על תאוות עולם הזה והבליו. ואז יוכל לראות ולהשיג אור התכלית הזה, שפלו טוב. ואז יתבטלו היסורין כנ"ל, כי עקר היסורין מחמת שרחוק מהתכלית כנ"ל. ועל כן נטבע בנפש האדם לסתם עיניו בשעת יסורין כנ"ל, כדי לברר מהיסורין ולבטלם, על ידי ההסתכלות על התכלית, שהוא פלו טוב. שההסתכלות הזאת אי אפשר, כי אם על ידי סתימת העינים כנ"ל. ואף שהאדם אינו יודע כלום מה הוא עושה, אף על פי כן הנפש יודעת הכל, ועל כן מטבעה לסתם העינים בשעת יסורין כנ"ל:

איש אמוד ותקיף

רבינו ממשיך ומבאר בזה את דרך הביטול בעת הייסורים, שהוא מוטבע בעצם הנפש, ובהמשך מבאר את סדר החזרה והכנסת האור לתוך הכלים, והנה בתחילת המאמר מבואר שהצדיק שרוצה להכניס עצמו להיות בעל השדה צריך להיות איש אמוד ותקיף, גבור חיל, וחכם, וצדיק גדול מאוד, ואף שבוודאי אין לנו שמץ השדה בעוצם נוראת בעל השדה ודרגותיו ומעלותיו, אבל באמת הרי הדבר ברור שלא לחינם הדגיש רבינו לשונות אלו, אלא שכל הדברים האלו הם עצמם מה שהצדיק מאיר בנו ונותן לנו את הכח לזכות לזה לפי בחינתו ודרגתו, וזה עצמו התיקונים שמתקן בעל השדה בנשמות שהם גידולי השדה, ועל כן עלינו להתבונן בבחינת אלו שהזכיר רבינו, ובאמת עיקר הדרך להבין את עניין הדרגות האלו, הוא רק מתוך כללות המאמר, ועל כן ננסה בזה בכל פעם לבאר קצת מתוך מה שמוכן בדברי רבינו.

והנה כאן מתחיל רבינו לבאר את עיקר עבודת האדם בעת הייסורים, שהוא לבטל את עצמו אל התכלית, ובהמשך מתבאר שבהכרח לחזור אל מקומו לבחינת השוב, ולהכניס את האור שקיבל בעת הזריחה לתוך הכלים, ומבואר שמצד אחד מוכרחים את ההארה של הביטול, [שזה בחינת הארת העדן], אבל מצד שני בהכרח שזה יכנס לתוך כלים, [בתוך הגן שהוא בחינת השדה ששם עיקר העבודה והתיקון].

ועל פי זה מובן שזה עניין איש אמוד, כי אמוד הוא לשון משקל, ששוקל דרכיו בכל עת, [כי אמיד הוא לשון עשיר, אבל אמוד היינו שאומד את עצמו בכל עת, וכלשון אמודוהו שבמשנה], כי עיקר העבודה היא לאמוד דרכיו בכל עת, מצד אחד לבטל את עצמו כדי לקבל את אור הזריחה, ומצד שני להמשיך את האור לתוך כלים.

ולזה נצרך גם בחינת "ותקיף" כי צריך להיות תקיף מאוד לא להתפזר בדעתו ומחשבתו, למרות כל הבלבולים והייסורים, אלא לבטל עצמו בתוקף אל התכלית, וכמו כן שכל זה אצל הצדיק הוא בתכלית השלימות, שאינו מתפעל כלל אף שעובר עליו ייסורים נוראים מאוד, ואנו מקבלים ממנו את הכח הזה לפי דרגתו.

המוחין שהיה לו בתחילה, ואז המבול הם מימי התורה, וזה מש"כ 'ה' למבול ישב' במזמור העוסק בקולות מתן תורה. וכך אצלינו ישנו פחד שלאחר כל האורות של החגים, הנחיתה תיפך להתרסקות... והאור הגדול יתפך חלילה ממאיר לתובע ומטביע.

בחומש מסופר על אחד שזכה להינצל, נח, שבנה לו תיבה, וכך זכה מחד גיסא להיות בתוך המים, ומאידך לחיות.

ר' נתן מסביר שענין התיבה הוא צמצום האור-לדעת לעשות מחיצות מפני האור הגדול, בצורה שהגוף הדל שלנו יוכל להתנהג באופן שהנשמה תרווה את צמאונה, ולא תטבע במים האדירים, וזה כח הצדיק שמלמד אותן להמשיך רשימו מאור הביטול והאחדות, באופן שהאור הזה לא ינגד את המציאות שלך בעולם.

ונרחיב מעט, הדרך היא שהאדם נכנס לביטול ורואה אור, אך אכ"כ כשיורד לעולם הייסורים רואה שלא יכול להיות עם אור ח. טובולסקי בית שמש

לכבוד מערכת עלה לתרופה שלום. אנו אווזים כעת בעיצומה של נחיתה, היינו גבוה גבוה! ר"ה אצל רבינו, יוה"כ, סוכות, שמחת תורה, ומשם הישר אל הבית והשגרה שכבר הספקנו לשכוח איך היא נראית, והנה היא נעמדת במלוא עוצמתה, ולפעמים קשה להיכנס לשגרה והחיים הכביכול פשוטים (שלא כו"כ פשוטים) ולהצליח להתמודד איתם מחדש לאחר שהורגלנו בכזו תקופה מרוכמת ומתחדשת.

בפרשות אלו מתרחש עניין דומה, זה מתחיל בגילוי הכי עצום ששייך- עצם הבריאה, גן עדן, וברגע אחד הכל מתהפך, האדם חוטא, ונזרק מחוץ לגן ונאלץ להתמודד עם העולם על שלל קטנויותיו, ומאחר ולבני האנוש אין את הכלים איך להתנהג בזה העולם המלא תאוות ובלבולים, נוצר נתק מוחלט בין האור הגדול שהיה בתחילה, לבין החושך שהעולם נפל אליו, ולכן בא האור הגדול שהוא התורה, ותובע את שלו ושופט את העולם כולו במי

ר' נתן מסביר שענין התיבה הוא צמצום האור-לדעת לעשות מחיצות מפני האור הגדול, בצורה שהגוף הדל שלנו יוכל להתנהג באופן שהנשמה תרווה את צמאונה, ולא תטבע במים האדירים, וזה כח הצדיק שמלמד אותן להמשיך רשימו מאור הביטול והאחדות, באופן שהאור הזה לא ינגד את המציאות שלך בעולם.

ונרחיב מעט, הדרך היא שהאדם נכנס לביטול ורואה אור, אך אכ"כ כשיורד לעולם הייסורים רואה שלא יכול להיות עם אור ח. טובולסקי בית שמש

ר' נתן מסביר שענין התיבה הוא צמצום האור-לדעת לעשות מחיצות מפני האור הגדול, בצורה שהגוף הדל שלנו יוכל להתנהג באופן שהנשמה תרווה את צמאונה, ולא תטבע במים האדירים, וזה כח הצדיק שמלמד אותן להמשיך רשימו מאור הביטול והאחדות, באופן שהאור הזה לא ינגד את המציאות שלך בעולם.

טעם גן עדן לטייל בתיבות התפילה

להצמיח הנפש על ידי דיבור של התפילה

א] רביז"ל פותח את תורה ס"ה במשל נפלא על שדה אשר שם גדלים נשמות ישראל לאילנות יפים, אשר הצדיק עוסק להכניס אותנו לאותה השדה. וכן בהמשך מדבר מענין השדה הפרטי של האדם שהוא התפילה, כמו שאדם הולך בשדה את תיבות התפילה, כמו שאדם הולך בשדה ומלקט ציצים שושנים ופרחים.

ובפשטות מובן שרביז"ל מעורר אותנו במשל הנפלא ובלשונות ציוריים ומליציים, לעורר אותנו שנעצום את העיניים מהעולם השקר, להביט ולראות את הגן עדן, להיכלל ולהתבטל בתכלית. כי סיבת הקטנות בתפילה הוא שנדמה לאדם שאומר סידור מלא במילים, אך כשידע שהוא כעת מטייל בשדה נפלא ויפה מאוד, וכל תיבה ותיבה הוא פרח ושושנה נפלאה שמלקט, יתעורר לעצום עיניו בתפילה ולהתבטל לאור ה', לראות ולהביט ביופי של כל תיבה ומילה בתפילה.

ב] אך עדיין יש לנו להבין, למה נקט רביז"ל המשל של דברים נאים ויפים כדי למשוך הנפש דווקא בענין אילנות ופרחים, הרי אפשר להביא משלים אחרים, כדוגמת נופי הרים וכדומה המעוררים מאוד התפעלות בנפש

מוגש כאן לראשונה באדיבות מכון מאירת עינים - פרויקט התורות הקצר - ביאורים לקבלת השיעורים המוקלטים על תורה ס"ה יש למנות: yotamatar@outlook.co.il

תפילה בנח

כולנו מכירים את שיחות רבינו על גדולת התפילה ובפרט תפילה בנח שהיא השער לדביקות בהש"ת (לקו"מ ח"ב פ"ד), היא כביכול 'וימינו תחבקני' (שם ח"א מ"ח), ועוד רבות כמובא בספרי רביה"ק ותלמידיו, אך איך אנו זוכים לתפילה שכזו. אז היכן היא מתיקת זו והיכן נבקשנה, נחפשנה בספרי הצדיקים או נבקשנה בהתבודדות או שמא היא אינה בהשגתנו כלל?

התשובה לכך היא כי כוחות נמצאים בלבנו אנו, ובלבו של כל יהודי באשר הוא אבל הם אינם יוצאים ממנה, הם טמונים במעמקי נפשו אך נשארים שם, ויתכן כי גם לא יצאו לעולם, אך גם הוצאתם היא פשוטה "השמע לאזניך מה שאתה מוציא מפיך" (ברכות יג.), אחוז את הסיוד והתחל מוציא מפיך את המלים בפשיטות כמו כל יהודי פשוט, אך הקשב אליהם, הט לבך ל'הודו לה', שים לב ל'הודיעו בעמים עלילותי', לא בכוונות נסתרות התפללו העובדים שבאנשי שלומנו, גם לא בכוחות עלומים בערו בתפילתם, הם חיברו את מחשבתם למלות התפילה, הם התרכזו במילותיה, שמו לב לכל מילה וממנה שאבו חיות לכל התפילה כולה.

וכלשון קדשו של רביה"ק (לקו"מ ס"ה) "וכשהדבור יוצא מהנפש... מבקש ומתחנן מהנפש, לבל תפרד ממנו... כי איך תוכל להתפרד ממני, לגדל ההתקשרות והאהבה שיש בינינו, כי אתה רואה את יקר פי זיוי והדרי ותפארתי, ואיך תוכל לנתק עצמך ממני ולפרד מאתי, הן אמת שאתה צריך לילך יותר, כדי ללקט עוד סגולות יקרות וחמודות גדולות, אבל איך תוכל לפרד ממני ולשכח אותי, על כל פנים תראה שבכל מקום

עונג הפרשה

צוהר תעשה לתיבה

אותה ולתלות בה 'צוהר', והוא אור האמת, לחפש בתיבה זו נקודה אליה הוא מתחבר באמת בכל לבו ונפשו, ובה הוא יכול לקרוא להש"ת בנקודה של אמת העולה מתוך לבו. אמת זו היא חותמו של הקדוש ברוך הוא, כלומר הש"ת מתלבש בה ומטביע על ידה את צורתו בכל מקום בעולם, כשהאדם שוכן בתיבה עם אור האמת מאבד החושך את קיומו לגמרי, כי הלא הוא כבר נמצא עם הש"ת.

אך שני דרכים יש לה הארה זו, וכמו שני הפירושים שדרשו חז"ל, הצדיקים המופלגים ממשיכים באמירתם את עצם האמת, הוא דבוק בדיבורו בהש"ת בדבקות אמיתית ונוראה וממשיך בה את הש"ת לכל מקום, וכמרגלית נוצצת המאירה מעצמה בכל מקום.

אך רוב בני אדם אינם יכולים להדבק באמת זו, כי גם כשהם מוציאים מפהם תיבת תפילה באמת - היא אינה אמת זכה כלל, אלא עטופה בציפויים וכיסויים של פניות שונות, אך יש כח מופלא לאמת כזו, שהיא כחולץ זך שהצדיק יכול להאיר בו את אור האמת ולהאיר את אור האמונה והדבקות בתוך תיבת התפילה שלנו.

(ע"פ ליקו"מ ט וליק"ה נדקי שכנים ה)

צוהר תעשה לתיבה: יש אומרים חלון, ויש

אומרים אבן טובה המאירה להם (רש"י) את עומק ענין התיבה מבאר רבינו בדרך עבודה ועצה נוראה למעשה, איך לעמוד אל מול שטף המים הזידונים, מים אלו שרשם בדינים הקשים המתעוררים על האדם בעוונותיו והם מתגברים על האדם בכמה וכמה צורות, פעמים והם באים בדרך של טרדות הפרנסה, המתגברים מבלבלים ומחשיכים את דעתו ולחשוב מהש"ת, לזכור שהש"ת הוא הזן ומפרנס לכל ברחמי וטובו, פעמים והם באים באופן של מחלוקת ודיבורי לשון הרע האוטמים את הלב מלזכור את הש"ת, המנהיג את כל הבריאה בהשגחה פרטית, ובפעמים הם מתבטאים באיזו תאוה המסתירה את העונג הרוחני שבטוב ה'.

העצה למבול זה הוא התפילה, הן בשלשת התפילות הקבועות ביום, והם בשיחת הלב שבין האדם לקונו, כח מופלא הטביע הש"ת בתיבות התפילה שהאדם יכול להכנס בתוכם ובין רגע הוא בעולם אחר לגמרי, רחוק ומובדל מאותם מים הזידונים, הפרנסה והמחלוקת התאוה והכבוד כבר אינם מאיימים עליו כלל.

אך כדי שאכן תיבה זו תגן עליו כראוי, עליו להאיר

חינוך לקדושת התורה

במאמר קודם דברנו על כך שעיקר החינוך צריך להיות דווקא חינוך של אמונה בדברים מופשטים שקצת רחוקים מהשכל, להשרות אורה שהעולם מלא בסודות וענינים נשגבים שלמעלה מביתנו והשגתנו, לעורר סיפורי צדיקים על דברים נעלמים שיש בעולם, וכמו שחז"ל מלאים באגדות על שדים ורוחות רעות ולהבדיל מלאכים קדושים וכו', שהם מעוררים השראה קדושה באמונה בתורה ובמצוות, שכלל לא פשוט מה שנעשה כאן בעולם.

ועתה נעורר דוגמא בענין החינוך לתורה.

חינוך לתורה הוא לא רק חינוך בחשיבות ידיעת התורה והצלחתה, כמו להבדיל אמונה גויה המהנחת את בניה להצליח בלימודיו, להשקיע בלימוד רפואה או כל מקצוע אחר. החינוך שלנו בתורה הוא חינוך של אמונה בקדושת התורה. שתורה זו קבלנו מהשם יתברך, וכל תיבה ותיבה הכתובה בתורה הן בתורה שבכתב והן בתורה שבעל פה, ואפילו הראשונים וגדולי האחרונים, הם תיבות קדושות שירדו מן השמים בצורת אותם האותיות ובמשמעות שיש בהם.

ורק לכן בכל הדורות עם ישראל מסרו את הנפש ללימוד התורה, הן צדיקים וגדולים שהגיעו למעלתם, והן פשוטי עם שהתאמצו לקבוע שיעורים וכו'. הכל בניו על יסוד האמונה הזו שהתורה היא תורה מן השמיים, ובכל פעם שיהודי לומד ומוציא איזה תיבה של תורה מפיו, נעשים תיקונים עליונים למעלה, ועולמות זדים, ובעל השמועה יושב כנגדו ומקשיב ללימודו ועוזר לו לחזור בתשובה וכו' וכו'.

האמונה הפשוטה הזו היא היסוד של החינוך לתורה. וללא אמונה זו, אי אפשר להבין אפילו בפשטות את התורה, כי נער לא יכול להבין על מה מבלים כל כך הרבה זמן להבין עוד תיבה במשנה, ולמה הגמרא כל כך מתייגעת להבין אם המשנה היא כדעת תנא זה או תנא אחר. ולמה המגיד שיעור עמד יום שלם בשיעור להבין איזה 'הוא אמינא' של גמרא.

כל זאת הוא רק תוצאה של חינוך לאמונה בקדושת התורה. מעבר לחינוך הפשוט של חובת ההצלחה בסדרי הלימודים.

בהרבה מסכתות מהש"ס, התוספות הראשון של המסכת מדבר, רק מדייקים חיצוניים כביכול, כמו דרש על סמיכות המסכתות, או להבין למה המשנה מתחילה באות ה"א מיותרת וכדומה.

ויש בזה התעוררות גדול שהתוספות בתחילת המסכת אומר, אם אתה רוצה להצליח במסכת זו, יש לך לבוא באמונה שכל אות וכל תג הוא מדייק ממש, ורק באופן הזה תמצא טעם ערב בלימודך. הוא לא סתם חומר לימודי של חומר ידע, אלא יש בו התדבקות בהש"ת.

וענין זה יש לחנך, להרבות בסיפורי צדיקים על כך. וכן יש להראות דוגמא אישית בענין התורה, וגם מי שלא זכה להיות קשור ללימוד, בכל זאת יש להראות ערך רב לתורה, וללומדי התורה, להראות כמה נזהרים לא להפריע ללומד אחר וכיוצא, וכן לקבוע שיעורים בתורה, ולהראות בבית שמחה והתקרבות לה' שיש כתוצאה מלימוד זה.

◆ מזל טוב! אלפי ישראל ההולכים לאורו של רבינו הק' ותורתו הקדושה, מסיימים במהלך השבוע הקרוב את מחזור כ"ז בלימוד העמוד היומי בליקוטי מוהר"ן, ומתחילים במחזור כ"ח. סדר זה התקבל בכלל תפוצות חסידי ברסלב והמוני בית ישראל המרוויים צמאונם בקביעות בתורת רביז"ל, ואורכו אחד עשר חודש למחזור. **טעמו וראו כי טוב ה'!** סיומים רבים נערכים בריכוזי חסידי ברסלב בארץ ובעולם.

◆ בארגון 'מורשת הנחל' הודיעו כי מעמד הסיום ליקוטי מוהר"ן לבחורים, יתקיים א"ה בליל שישי פרשת לך לך, אור ל' במרחשוון בביהמ"ד הגדול דחסידי ברסלב בשכונת מאה שערים בירושלים, בשעה 21:30. מעמד הסיום לאברכים יתקיים א"ה בביהמ"ד הנ"ל במוצש"ק פרשת לך לך, בשעה 20:30. השיעורים במעמדים אלו יתקיימו באידיש.

◆ **הדף היומי:** בימים אלו סיימו רבבות לומדי הדף היומי את מסכת כתובות, שנלמדה במשך כארבעה חודשים. כעת החלו בלימוד מסכת נדרים שיימשך כשלושה חודשים. יהודי יקר! נצל הזדמנות זו לקבוע עיתים לתורה!

◆ סדרי הלימוד בעמוד היומי ליקוטי מוהר"ן או בדף היומי בתלמוד בבלי, וכן לימודים נוספים, מופיעים באורח קבע בלוח הלימודים בראש גליון זה.

◆ **התורה הזמנית:** הארגונים 'תמימי דרך' ו'טליל בתורתו' מודיעים, כי עקב דרישת הציבור, העיסוק בתורה ס"ה יימשך עד ראש חודש כסליו הבעל"ט.

לקראת תחילת הזמן, איך אני יכול להתחדש בלימוד התורה?

אין אחד שאינו רוצה לזכות ללימוד התורה, אך הקושי הוא, שיש 'ריבוי אור', שהאדם שואף גבוה בהרבה מדרגות מעבר לכליו באותו עת.

כי אף שבוודאי צריך לכסוף לזכות לדעת את כל התורה כולה נגלה ונסתר, אך בכל זאת צריך לצמצם מחשבתו לרצון מצומצם לתקופה הקרובה, למדוד נכון את כליו, ולהתרכז ברצון חזק באותו שאיפה קטנה, ולהתפלל עליה, ולחזק את עצמו במחשבה מאוד חזקה לזכות לכבוש את אותה הפסגה. וכך יזכה לראות שאכן הוא מתקדם.

כי דע לך שיש כח חזק מאוד למחשבה לפעול דברים גדולים ממש בכח המחשבה, אם יחזק את מחשבתו, ויציר בדעתו איך הוא רוצה שיהיה אותו הדבר.

וכמו שאמר רביז"ל (שיחות הר"ן ס"ב): "וגם לעניין הלימוד מועיל זה, אם תהיה מחשבתו תקיפה מאוד, בוודאי יהיה כן. ובלבד שתהיה המחשבה תקיפה ואחווה מאוד בזה, דהיינו למשל שיחשוב במחשבתו שיזכה

הלכה פסוקה

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א | מוצ' בעיר בית שמש יצ"ו

דיני 'ותן טל ומטר לברכה'

הזכרת 'טל ומטר' לבן ארץ ישראל הנוסע לחו"ל

הואיל ובני חו"ל מתחילים להזכיר 'ותן טל ומטר' רק ביום השישים אחר תקופת תשרי, נחלקו הפוסקים מה דין בן ארץ ישראל המגיע לחו"ל בימים אלו. ולמעשה נראה שיעשה כדלהלן:

א. היוצא מארץ ישראל לפני ז' חשוון, כיון שעדיין לא התחיל להזכירו בתפלתו, לא יאמר בברכת 'ברך עלינו', אלא בברכת 'שומע תפלה'. ואם שכח לאמרו שם, אין צריך לחזור.

ב. היוצא 'לאחר ז' חשוון', כיון שכבר התחיל לאמרו בברכת 'ברך עלינו' - דעת הרבה פוסקים שיימשיך לאמרו בברכת 'ברך עלינו' גם בהיותו בחו"ל. והרוצה לצאת כל הדיעות, מוטב שיאמר בברכת 'שומע תפלה'. ובכל אופן אם שכח לאמרו, אינו צריך לחזור.

ג. במה דברים אמורים, בנוסע לתקופה קצרה ובני ביתו נשאים בארץ ישראל. אבל הנוסע עם בני ביתו לשנה, יאמר כבני חו"ל. ואם נוסע לשנה אבל בני ביתו נשאים בארץ ישראל, יזכירו רק בשומע תפלה.

ד. אם הוא שליח ציבור, בכל אופן לא יזכירו כלל בחזרת הש"ץ. אבל בתפלתו בלחש, יזכיר כפי האמור לעיל.

פסע עדיין את השלוש פסיעות - יחזור ויתפלל מתחילת שמונה עשרה.

ח. השוכח לומר ותן טל ומטר במנחה של ערב שבת - אין להתפלל בערבית של שבת פעמיים.

המסתפק אם אמר ותן טל ומטר א. מי שברור לו שהיה בדעתו לפני התפלה לומר ותן טל ומטר - אזי אם נתעורר לו הספק מיד אחר התפלה, יש לו לחזור ולהתפלל. אבל אם נתעורר לו הספק 'לאחר זמן מופלג' מהתפלה, אין צריך לחזור ולהתפלל.

ב. אם לפני התפלה לא היה בדעתו לזה, וגם לא זכר מזה בתוך התפלה - צריך לחזור ולהתפלל אפילו נזכר מזה לאחר זמן מופלג.

ג. אם סמוך לברכת 'ברך עלינו' היה בדעתו לומר ותן טל ומטר - אזי אפילו נתעורר לו הספק מיד אחר התפלה, גם כן אינו צריך לחזור (הליכות שלמה ח"ב).

ד. מיום ז' כסליו, בארץ ישראל, אף המסתפק לגמרי אם אמרו, אין צריך לחזור ולהתפלל.

ה. י"א שמי שברור לו שדעתו יפה ואף לפני שלושים יום אינו רגיל לטעות - יכול לסמוך על זה ולא לחזור ולהתפלל בכל אופן. ונראה שבצירוף עוד איזה סניף להקל, אפשר לסמוך על זה.

דיני השוכח לומר ותן טל ומטר

א. נזכר כשעדיין עומד בברכת 'ברך עלינו', לפני שאמר את השם של סיום הברכה - יחזור ל'ותן טל ומטר', ויגמור כסדר. ואם אמרו היכן שנזכר, יצא.

ב. נזכר לאחר שכבר אמר ברוך אתה ה' - יסיים את הברכה ויאמר 'ותן טל ומטר לברכה' בברכת 'אב הרהמן שמע קולנו' קודם תיבות 'כי אתה שומע'. וי"א שיאמר אז 'ותן טל ומטר לברכה על פני האדמה'.

ג. נזכר רק לאחר שכבר סיים ברכת 'ברך עלינו' - יאמרו בברכת 'שמע קולנו וכנ"ל'. ואם חושש שמא ישכח מלאומרו בברכת שמע קולנו, יכול לאמרו לפני שמתחיל ברכת 'תקע בשופר'.

ד. נזכר בברכת שמע קולנו כשאמר 'ברוך אתה ה' - יסיים 'למדי חוקיך', ויחזור ויאמר 'ותן טל ומטר לברכה כי אתה שומע' וכ'.

ה. נזכר לאחר שגמר ברכת 'שמע קולנו', אם הוא קודם שהתחיל ברכת 'רצה', יאמר שם.

ו. נזכר לאחר שכבר התחיל 'רצה', כל עוד שלא אמר 'היו לרצון' - יחזור לברכת 'ברך עלינו'. והנהוג לומר 'היו לרצון' שני פעמים, אזי אם הוא לפני שאמר את ההיו לרצון השני, יחזור לברך עלינו.

ז. אם כבר אמר היו לרצון אף שלא

י"ל ע"י מכון עלה לתורה
בבל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ל:
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית: 02-8080148
במקרים מיוחדים:
054-8591148 | 053-3175211
המערסל נסגרת מידי יום ראשון בשעה 19:00

החיזוק השבועי

וְעַל כֵּן צִרִיכִין לְהַזְהֵר בְּיוֹתֵר לְבַדֵּר אֶת הַמַּחֲשָׁבָה, שֶׁבְּזֶה תִּכְוֶי כָּל הַקְּדוּשׁוֹת וְכָל הַמְּוִתָּקוֹת הַדִּינִים שֶׁבְּעוֹלָם. וְכָל אֶחָד כְּפִי מַה שְׂזוּכָה לְקַדֵּשׁ מַחֲשַׁבְתּוֹ, כְּמוֹ כֵּן נִתְגַּלֶּה בְּחִינַת קְדוּשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּיקוּה"ב שֶׁתִּכְוֶי בְּקְדוּשַׁת הַמַּחֲשָׁבָה. אֲךָ אִי אֶפְשָׁר לְזַכֵּר לְקְדוּשַׁת הַמַּחֲשָׁבָה וְלִהְיוֹת מְכַל מִיָּמֵי הַמְּבּוּל, כִּי אִם עַל יְדֵי דְרִיכֵי הַתְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת שֶׁמְמַשִּׁיךְ הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּעוֹלָם:

אוצר הידאה, מחשבות והרהורים, ג

יהלום

דַּע, שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה יֵשׁ לָהּ תִּקְוָה גְּדוֹלָה:

ליקוטי מוהר"ן קצ"ג